

Başvuru Numarası	:2021/1143
Toplantı Tarihi/Sayısı	:9.2.2022/7
Karar Numarası	:2022/91
Başvuran	:E... K...
Başvuran Vekili	:--
Adres	:...
Muhatap Kurum/Kişi	:--
Muhatap Adres	:--

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Covid-19 pandemisi nedeniyle 2020 yılında yürürlüğe giren infaz düzenlemesinin eşitsizliğe yol açtığı ve duruşmalarda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılmasının hak ihlaline neden olduğu iddialarına ilişkindir.

II. İLGİLİ MEVZUAT

2.Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri" başlıklı 87'nci maddesi: "*Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; (...)*" hükmünü içermektedir.

3.5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Sanığın duruşmadan başışik tutulması" başlıklı 196'ncı maddesinin 4'üncü fıkrasında: "*(...)Hâkim veya mahkemenin zorunlu gördüğü durumlarda, aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle yurt içinde bulunan sanığın sorgusu yapılabilir veya duruşmalara katılmasına karar verilebilir.*" hükmü haizdir.

4.6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde: "*İnsan hakları ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*"; (g) bendinde: "*ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*"; (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

5.Aynı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: "*(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.*" şeklinde hükme bağlanmıştır.

6.Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesine göre: "*(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.(...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.*"

7.Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesine göre: "*(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hakimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında işlemler başvurunun konusu olamaz.*"

8.Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre: "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön inceleme tabi tutulur ve sonucunda;*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 90LH-KPEB-8D98 Belge Doğrulama Adresi : <https://ebysorgu.tihkek.gov.tr>

a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.” hükmü yer almaktadır.

9.Mezkûr Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmez kararı” kenar başlıklı 67’nci maddesi: “(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” şeklindedir.

III. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10.Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11.Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12.Başvuran dilekçesinde, Covid-19 pandemisi nedeniyle açık ceza infaz kurumlarında uygulanan denetimli serbestlik uygulamasından kapalı ceza infaz kurumlarında kalan mahkûmların faydalanamamasının eşitlik ilkesine aykırı olduğunu, ceza infaz kurumunda bulunduğu süre zarfında Covid-19'a yakalandığını ve sağlık sorunlarının devam ettiğini, bu nedenle kendisi gibi hüküm özlülerin de denetimli serbestlikten faydalanması gerektiğini, pandemi kısıtlamalarının başladığı tarihlerde tutuklandığını ve bu süreçte avukatı ve ailesiyle yüz yüze görüşemediğini, bütün yargılamaların SEGBİS aracılığıyla yapıldığını, bu durumun adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini iddia ederek yapılacak yeni düzenlemelerle mağduriyetlerin giderilmesini talep etmektedir.

13.Anayasanın 87’nci maddesinde; yasama yetkisinin münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisinin uhdesinde olduğu hükme bağlanmıştır. Bu bakımdan; kural koymak, yani genel, sürekli, objektif, kişisel olmayan işlemler yapmak yasama yetkisi kapsamında kalmaktadır. Öte yandan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 196’ncı maddesine göre, duruşmalarda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılmasının hâkim veya mahkemenin uhdesinde olduğu, dolayısıyla yargı yetkisi kapsamında olduğu açıktır.

14.Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17’nci maddesinde, yasama ve yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te ise, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

15.Başvuranın iddia ve talepleri yukarıda yer alan gerekçelerle birlikte ele alındığında taleplerin yasama ve yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17’nci maddesinin 4’üncü fıkrası ve Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40’inci maddesi gereği Kurumumuza başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

IV. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 09.02.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye